

17. LISTOPAD JAKO ODRAZ 28. ŘÍJNA

Bývalo by to 21. výročí nadějně Československé republiky, ale realita byla zcela jiná. Dne 28. října 1939 byla česká a slovenská společnost na počátku jedné z nejkruťejších zkoušek 20. století. Toho dne již přes půl roku žili Češi v Protektorátu Čechy a Morava, toho dne již dva měsíce nabírala svou zničující sílu druhá světová válka. Vždyť 5. října 1939 kapitulovalo Polsko pod společným útokem německé a sovětské armády a na západní frontě začala tzv. podivná válka, která byla předzvěstí vojenského pádu Francie.

Přestože bylo v Protektorátu zakázáno slavení 28. října, přišli v ten den lidé do práce ve slavnostních oděvech, se zakázanou trikolórou v klopě a s masaryčkami na hlavách.

V Praze nacistická mládež vyvolala první incidenty, při kterých lidem trikolory strhávala a čepice srážela z hlav. Začínající „kat českého národa“ K. H. Frank se rozhodl učinit spontánním oslavám vzniku Československa přítrž a pod jeho velením postupovala proti veřejnosti v ulicích Schutzpolizei za podpory německého studentstva. Došlo i na rozhánění davu střelbou. V Žitné ulici nad Karlovým náměstím byl zastřelen horník Václav Sedláček, který se narodil v německém Porýní, odkud s rodinou utekl před nacismem do vlasti svého otce. Mezi vážně zraněnými byl i student lékařství Jan Opletal, který naneštěstí svým zraněním podlehl 11. listopadu. Pohřeb konaný 15. dne toho měsíce se stal tichou manifestací české společnosti. Nacistická moc – zděšená duchovní jednotou okupovaných – rozhodla 17. listopadu o uzavření českých vysokých škol. Až do konce války neměli Češi možnost získat vysokoškolské vzdělání ve své mateřtině. V den druhého výročí této události – v roce 1941 – byl v Londýně 17. listopad vyhlášen Mezinárodním dnem studentstva.

Od uzavření českých vysokých škol uběhlo hořkých 50 let plných bezpočtem zkoušek a utrpení v podobě nacistické a komunistické zločiny. Odkaz 28. října vdechnutý do ducha 17. listopadu měl zajistit podium pro nové velkolepé představení českých dějin. Dne 17. listopadu 1989 bylo rozhodnuto o konci komunistického režimu v Československu. Studenti si toho dne připomínali svůj svátek při

setkání na pražském Albertově. Demonstrace se proměnila v pochod, který měl dohru v brutálním zásahu pořádkových oddílů na Národní třídě. Reakce veřejnosti byla živelná, odmítavá. Začala sametová revoluce, která měla za následek pád komunistického režimu v Československu. V Mladé Boleslavi bychom mohli nalézt dvě významné události, z kterých pramenila dynamika revolučních změn v roce 1989. Prvé ohnisko svobodného projevu nalezneme na boleslavské ekonomce. Tamní student Stanislav Fořt pod dojmem událostí na Národní třídě sepsal vlastní provolání a s ním již v pondělí 20. listopadu obcházel jednotlivé třídy školy. Zanedlouho skončil v ředitelně školy, kde mu bylo tehdejší ředitelem vyhrožováno vyloučením. Solidarita spolužáků a vývoj dalších dnů již naštěstí nedali vedení školy šanci pokračovat v normalizačních zvrácenostech. Mnohé studentky a studenti ekonomky vyvinuli nesmírné úsilí při množení celé řady prohlášení, zajišťovali podpisy na petice – zasloužili se velkou měrou o boleslavskou sametovou revoluci.

Druhým z těchto momentů se bezesporu stala oslava 80. výročí předání budovy městského divadla veřejné službě. K události došlo v pondělí večer dne 20. listopadu 1989, kdy měly v (tehdy zvaném) Divadle Jaroslava Průchy proběhnout oslavy otevření divadla v roce 1909.

Demonstrace občanů 27. listopadu 1989 na tehdeším Leninově náměstí v Ml. Boleslavi

První mluvčí Občanského fóra - Petr Pospíšil

Někteří herci v čele s Otakarem Brouskem ml. se rozhodli, že slavnostní představení neprovedou, ale předstoupí před publikum s prohlášením solidarity vůči studentům, proti nimž byl organizován brutální zásah na Národní třídě v Praze. Představitelé vládnoucí garnitury byli viditelně zaskočeni. Nejen vystoupením herců, ale rovněž souhlasnou reakcí velké části publika, která byla stvrzena zpěvem Československé hymny. Zarytí komunisté ji neuctili a nepovstali.

Neschopnost zasáhnout proti svobodnému projevu, a zároveň ve své podstatě zesměšnění garnitury, bylo důležitou zkušeností, která lidem odcházejícím ze sálu divadla dodávala naději a sebevědomí. Rychlé rozšíření zpráv o průběhu večera v divadle spolu s informacemi docházejícími z Prahy, to vše bylo důležitým impulsem pro aktivizaci veřejnosti. V Mladé Boleslavi bylo ustaveno Občanské fórum, které si brzo získalo důvěru veřejnosti. Dne 27. listopadu se město připojilo ke Generální stávce a na Leninově náměstí (dnes Republiky) byl svolán požadavek odchodu okupační sovětské armády. Bylo jasné, že „už to prasklo“.

Jiří Filip

archivář Československé obce legionářské Jednoty Mladá Boleslav

Středa 17. listopadu, 9.30
PIETNÍ AKT
Náměstí republiky

CYKLUS VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ MLADOBOLESLAVSKA

Barbora Smetanová rozená Linková

Matka Bedřicha Smetany. Pocházela z rodiny panského úředníka, byla třetí ženou Františka Smetany, sládky v Litomyšli. Z prvních dvou manželství měl František Smetana osm dětí a s Barborou deset. Bedřich se narodil jako jedenácté dítě. Po materiální stránce na tom rodina nebyla příliš dobře, a tak se přestěhovali k příbuzným do Nového Města nad Metují. Pokud šlo o dětství všech dětí, dá se říci, že bylo šťastné a pohodové. Konkrétně Bedřichovi přes všechny hmotné problémy bylo už od čtyř let umožněno, aby se věnoval hudbě a později i jejímu studiu. Dokonce mohl odejít na studia na akademické gymnázium v Praze. V roce 1857 Barbora ovdověla a přesídlila se svými dvěma dcerami do Českého Dubu v Podještědí, aby tam vedla domácnost svému bratrovi Josefu Linkovi. V následujících letech se obě dcery provdaly, jedna z nich, Františka, po krátkém

manželství ovdověla a přestěhovala se ke svému švagrovi páteru Františku Nečáskovi do Mladé Boleslavi. Vzhledem k tomu, že Barbora žila v té době sama, zvala ji k sobě Františka na návštěvu, k čemuž se Barbora v polovině listopadu 1864 konečně rozhodla. Františka tehdy bydlela na rohu Masné a Železné ulice. Bohužel Barbora krátce nato u dcery onemocněla akutním střevním katarom a už 30. listopadu 1864, v den výročí své svatby, zemřela. Byla pohřbena, bez zvláštního zájmu mladoboleslavské veřejnosti, na hřbitově u sv. Havla. Její hrob je nedaleko vchodu do kostela. Dlouhé roky nikdo nevěděl, že v tomto hrobě leží matka našeho nejvýznamnějšího hudebního skladatele. Na dušičky roku 1879 navštívil Bedřich Smetana hrob své matky a náhodou se na hřbitově sešel se členy pěveckého spolku Boleslav. Teprve od té doby byla hrobu věnována patřičná pozornost a péče o něj se ujal Spolek paní a dívek. V roce 1924 byl původní prostý hrob nahrazen deskou umístěnou na zdi kostela.

Bedřiška Jonášová